

A'
 TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL,

Nro 31.

Költ Bétsben, Mind Szent Havának (Octóbernek)
 14-dik napján 1796-dik Esztendőben.

Hadi Környüllállások.

Moró Frantzia Vezér a' 2-dik Octóberi nyertes viadalja után is jobbnak ítélte a' tovább való visszavonulást; az lévén fő-tzélja, a' mint látszik, hogy a' Miéinknél elébb el juthasson *Stockach* kis Város' vidékére, mely már tsak két órányira esik a' *Helvétziai* szélektől. Gróf *Latour* is utánna nyomúlt azonbann ismét *Morónak*. Sept. 6-dikánn *Biberachnál* állott: más nap pedig *Buchau* felé szándé-

kozott útját venni. Előbb rendelt minden más Vezéreket is, kik, az ő Fő Vezérsége alatt lévő Seregoftályokat kormányoznak, úgymint: Gróf *Baillet* Generálist az Elöljáró-Sereggel *Saulgenhez*; meg-hagyván Néki, hogy Forposztjait küldje előre az Ostrak vizéhez; F. M. L. *Mercandint* *Zenetsweilerhez*, 's meg-hagyta Ennek is, hogy Elöljáró Vitézeit küldje előre a' nevezett vízhez, 's egyesítse őket a' *Baillet* Generális' Forposztjaival; *Conde* Hertzeget *Reichenbachhoz* rendelte; *Frölich* F. M. L. ot pedig *Wangentől* *Marchdorfhoz*.

Mannheimből Oct. 3-dikánn: — „*Hotze* Generális' Seregoftálja által, takarodott környékünkről tegnap reggél a' Rajnánn, 's tanyát választott magának a' Rajna' tulsó-meljékénn *Spira* és *Germersheim* között.“

„A' *Landaui* Örizetről bizonyosnak halljuk, hogy nem áll egyébből Rekrutáknál és Lakosoknál.“

Hanauból Oct. 6-dikánn: — „Az a' 6 ezer főből álló Ts. K. Katonaság, melyet, Oct. 2-dikára vírradóra szállíta által *Gen. Hocze Mannheimnál* a' Rajnán: mivel semmi ellenséget nem talált: előre nyomúlt egészszenn *Landauig*, 's el foglalta *Germersheimot* a' róla neveztetett léneákkal együtt, és a' Visgálódóit mefz-

íze bé-küldözi *Alzátziába*. — *Károly Fő-Hertzeg*, Sept. 3-dikán, a' maga Korpusát *Schwetzingentől Gáben* felé vitte, mely felül esik *Philippsburgon*, 's szándékozik által menni a' *Rajnánn*, és szerentsét próbálni *Landau* ellen, melyben tsekély *Örízet* vagyon. “

„A' *Möguntziái Örízetnek* az a' része, mely segítette vala kergetni a' *Jourdan*' Seregét: vízfíza tért már ismét *Möguntziába*, 's egy szakasz belőle, a' *Hechtsheimi* sántzos táborba szállott. “

„*Frankfurtba*, hólnap vagy hólnapután fog érkezni *Ts. K. Generális Lilien*, a' *Károly Fő-Hertzeg*' Seregének *Kommiszáriusi- és Főpostai-Hivatalával*. “

Az úgy nevezett *Számberi és Mózái Frantzia Sereg*' vezérléséről nem tett vala még le egészen *Jourdan* Sept. 28-dikán. Az ő kormányozása alatt volt t. i. a' jobb szárny; *Börnönviljé* alatt a' bal; *Kleber* Generálisé alatt pedig a' közép rész, vagy a' Sereg' dereka.

Weselből Oct. 2-dikán: — „Az Északi Frantzia Seregnek 3 Osztályai által jöttek a' *Rajnánn*, 's egy közzülök *Mühlheimnél*, más pedig *Kalknél* tanyázik. *Jourdan*-nak *Páris* felé való utazása, mára volt meg-határozva. Helyébe csak addig állítódott elő *Börnönvilj*, míg *Hoche* el érkezhetik, ki is azonnal által fogja *Börnönviljtől* venni a' fő-kormányozást. “

Az Alsó-Rajnai Kerületből Oct. 2-dikán: — „A' Számberi és Mózai Fr. Sereg öfzsze-szedegeti most magát részszerezént *Koblentz'* környékénn; részszerezént az Alsó-Palatinátusnak *Hundsrück* nevű vidékénn, mely, a' Rajna, Mosella, és Nahe folyó-vizek között fekszik. Nem maradt meg több ezen Seregből a' Rajna jobb meljékénn, hanem tsupánn a' *Lefevre* Osz-tálja, mely, *Mühlheim* mellett egyesítette magát az Északi frantzia Seregnek egy részével. “

„Ts. K. Generális Báró *Werne*k, kit egy jó nagy Korpussal hagyott e' tájonn *Károly* Fő-Hertzeg, feles számú Lovassait küldvén Sept. 29-dikénn a' leg-szélről állott Frantzia Katonák ellen, hátrább nyomta ezeket, *Mühlheim*hoz másfél óránynyira. Az ellenség közzül egy Oberster maradt ez alkalmatossággal halva, több más Tisztekkel együtt a' viadal közben; és sokan estek fogságba. “

Moguntziából Oct. 2-dikán: — „Tegnap délutánn hátrább nyomták a' Frantziák egy kevéssé a' mi Előlvígyázóinkat *Finthen* felől: de tsak azt nyerték, hogy mindjárt vízfza-verettettek 12 ember veszteséggel. Estve felé a' mi Hufzárjaink meg-támadtak egy tsoport Frantzia Katonaságot, le is szabdaltak közzüle egynehányat 's el fogtak 14-et, és 7 lovat. “

„*Neuwiednél*, sokat veszítettek a' mint hallatik, Septemb. 29-dikénn a' Frantziák. *Kray* Generálisunk vízfza nyomta őket a' Híd-sántzáig, és sokakat el fogott közzülök. Még az említett sántzban benn vagyon az ellenség, 's az Előlvígyázói, mintegy százötven lépéssel vagynak elébb.“

A' Német Birodalomnak Sváb Kerületében *Offenburg* Városa' tájjánn, mely Város öt órányyi járó földre esik Dél és Napkelet között *Strafsburg*tól, fel van a' Földnépe mind fegyverkezve, és sok Fr. ákat fogdos el. Kevéssel az előtt, hogy a' *Kehli* história történt: *Strafsburg*ból 19 hofszú-ágyúkkal és 14 puskaporos szeke-
rekkel, feles számú Fr. Katonák indultak, és *Offenburg*onn által szándékozták azokat, a' *Moró*' Seregéhez szállítani. Történt azonban, hogy a' mint *Biberach*nál, a' *Kinzingi* völgyben mentek volna: a' *Parasztok* meg-támadták Öket, 's el fogták; az ágyúkat is a' lovakkal együtt mind el vették.

A' *Schwartzwaldi* Svábokról meg-vallja egy *Strafsburgi* Tudósítás is, mely, Sept. 29-dikénn költ, hogy azok hovatovább félelmesekké teszik az utakat. Lehet mondani — *ily ki fejezéssel él a' Levél* — hogy az a' vidék, új *Vándévá* változott által mi reánk nézve.

A' Spírai Püspökségbéli *Bruchsal* Városa Polgárinak *Scherp* nevű Frantzia Ge-

nerálishoz adott válafzfzok — *melynek közlését meg-ígértük a' múlt postánn* — így következik:

„A' meddig Németek' birtokában vagyon *Philippsburg*: mi még mind addig, ellenség által meg-hódoltatott Lakosoknak magunkat éppen nem tarthatjuk: mivel-hogy onnét naponként emlékeztetnek bennünket, a' Tsászár, 's a' (Német) Birodalom eránt való kötelességünkre.“

„Ha az mondódott Generális Úrnak, hogy mi, a' Kegyelmedtől függő Katonaság ellen való fegyverfogásra özfzje-esküdtünk: úgy, a' ki vitte a' hírt nem jól adta elő a' dolgot.“

„Arra esküdtünk mi özfzje, hogy Vagyonunkat nem hagyjuk, 's hogy inkább meg-halunk mint sem koldulásra ízorúljunk. Gyermekeinknek akarjuk mi azt hagyni magunk után, a' mit veréjtékünkkel szerzettünk: 's telyességgel meg nem engedjük, hogy valakik minket ki raboljanak; meg-fertéztessék Isteni tiszteletünknek házait; és mint mozdúlni se' tudó gyáva Embereket, mindenünktől meg-fofzszanak bennünket.“

„Nem vagyunk mi akkor hitefzegettek, midőn ezen szándékunkat, meg-petsétejjük saját vérünkkel és Házunknépéével is, mely, ugyan azon lélektől vezéreltetvénn mint Mi, velünk együtt akar élni

halni. Mind egy nekünk, akár parantoló-írás által kívánja el tőlünk Kegyelmed a' Vagyonunkat; akár kezében fel vontt puskát tartva. Mind a' két nemű kívánásnak egy a' vége: t. i., hogy Köldúsokká tefz bennünket.“

„Azt hívzi Generális Úr, hogy jussa vagyon tőlünk váltságot kívánni azért, hogy Városunkat el nem pufztítja. Hát a' mi Német népeink miért nem kívántak milliókat *Alzátziában*, midőn *Brumátig* nyomulának elő 1793-dik esztendőben?“

„Azt mondja továbbá Kegyelmed, Írásának 3-dik Szakaszában, hogy Mi, fegyvert mertünk fogni oly Népek ellen, a' melyek mi ellenünk nem indítottak hadat. Miért kívánnak hát tőlünk váltságot a' nem-pufztításért, ha úgy vagynak itt, mint Barátok. Mi, Békességet 's tsendességet szerető Emberek, avagy hívtuk e' Őket magunkhoz? Vétettünk mi ennekelőtte a' Generális Úr' személye, és Nemzete ellen? Valójában, erre Kegyelmednek nehéz lesz tsak leg-kissebb bizonytságot is fel-hozni. Mi tehát se' hitfegett, se' pártütő, se' meg-vakíttatott Lakosok nem vagyunk. Mi, igaz jó lelkű Német Házi-gazdák vagyunk, a' kik elszántuk magunkat, hogy Vagyonunkat, életünkkel is óltalmazzuk.“

„Ha tehát Kegyelmed, oly érzékeny szívű Ember, mint a' milylyen akar len-

ni a' Buzdításábann, ne bántsa a' mi jus-
sainkat, pénzünket, és marhánkat; fizes-
senn 's élyen közöttünk Kegyelmed a' Ka-
tonáival együtt mint Vendég; vegye
vizfsza Kegyelmed, a' nem-pusztításért va-
ló váltság-kívánást; 's mi tsendesek és oly-
lyanok leszünk, mint vóltunk ekkoráig."

„Ha pedig Kegyelmed végre-hajtja
a' maga fenyegetését: úgy mi senkitől más-
tól meg-tsalattattaknak nem tartjuk magun-
kat, hanem tsupán Kegyelmedtől: mind-
azáltal tudja meg Kegyelmed, hogy ben-
nünk állhatatos bátorságú ellentállókra ta-
lál, 's hitesse el magával, hogy mi, Fia-
ink' meg-ölettetéséért, és ezek, Atytyaik-
nak halálokért, valamint szintén házaink-
nak fel-gyújtatásáért, a' Kegyelmed' fegy-
veres-embereinek vérekben fogunk bozf-
szút állani; és hogy mi, még haldokló ko-
runkbann is az Eget és a' Maradékot bozf-
szuállásra hívjuk, 's utolsó pihegésünk-
kor is átkozni fogjuk azt az öldöklő Haramiát,
a' ki meg-háborította tsendességünket ala-
tson hajlékinkbann."

„Az első lövés, mely a' mi határunk-
bann esik valamelyikre a' mi Polgárjaink
közzül, jeladásúl fog szolgálni minden ha-
rangjaink' félre-verésére, 's ágyúink' ki-
sütésére, a' midön fel-ébrednek minden ne-
mesenn gondolkozó Németek, és sereges-
től omolnak ellenségeink ellen, valamint
azon Gyávák ellenn is, a' kik, tsupa he-

nyélő Nézők akarnak lenni. Akkor e' lesz a' mi Symbolumunk: *Német Atyafiak! jobb betsülettel meg-halni; mint gyalázatossann élni.*

Karinthiának Fő-Városából Klagenfurtból Oct. 9-dikénn: — „Ez előtt negyed nappal érkezett ide Hadi Tárnokmester Gr. *Alvinczy*, hogy a' mi széleinkenn feles számmal özfze-gyülekező Korpust kormányozása alá vévén, indítsa azt a' ki rendelt helyre. E' szerént reménylünk, hogy rövid időn nyomos Tudósításokat közölhetünk az Olasz-Országi történetekről.

Olasz - Országból. —

Számos *Genuai* hajókat el vettek már az Anglusok azolta: a' miolta a' *Genuaiak*; Frantzia fenyegetések által kényszerítették bé-zárni előttök Kikötőhelyeiket.

Mediolánumból Sept. 24-dikénn: — „*Bonaparte* Fr. Vezér, *Mántua* előtt hagyván *Massena* és *Sahüget* Generálisokat, ide érkezett Sept. 18-dikánn, 's még most is itt tartózkodik.“

Rómából Sept. 24-dikénn: — „*Galleppi* Úr, ki, egy a' Békességről tanátskozó Követeink közzül, Pápa Ő Szentségének oly feleletével tért vissza, — a' mint hallatik — Sept. 14-dikénn *Florentziába* a' Fr. Kommisszariusokhoz, hogy ha a' Fr. Direktórium nem akarja változtatni a'

Békesség eránt való kívánságait (*melyeket a' múlt postán közlöttünk*): úgy Ő Szentsege kéntelen leszsz együvé fogni a' Nápolyi Királya, és ezt a' hadat, a' Római Népnék közönséges kívánsága szerént, Valásért való hadnak hirdetni ki, 's annak folytatására minden erejét reá fordítani. — Egy Polgár Katona-Orszálynak fel-állította meg-határozódott itt még Sept. 21-dikénn estve. Hertzeg *Rezzonico* neveződött annak Fő-Vezérjévé. *Aldobrandini*, *Gabrielli*, és *Justiniani* Hertzegek pedig Obersterjeivé, 's *Monterous* Hertzeg, Oberstlieutenántjává. A' Kapitányok Nemes Famíliákból lesznek; a' Hadnagyok, Zászlótartók 's Altisztek, tehetős Polgároknak 's Gazdag Kereskedőknek házaikból: a' Közemberek pedig, finom és közönséges mesterségekben foglalatoskodó Személyekből, a' kik, erköltseikről 's magok viseletéről, Bizonyság-leveleket tartoznak mutatni annak a' Helynek Elöljáróitól, a' hová valók. Harmintzkét Kafzárnyákba fog szállíttatni ezen Korpus, 's belöle minden második órábann két rendbéli Visgálódó csoportok fognak éjjel nappal ki járni, melyeknek kötelessége leszsz, leg-kisobb rendeletleuséget is megátolni. A' Státus' óltalmazására is fog azonban fordíttatni az itt le írt Polgár-Katona-orszály. — *Civita-vecchiai* Komenzánsunk, Nemes *Clarelli*, Sept. 21-dikénn

ide érkezett, hogy egészsz meg-határozású Utasítást vegyen a' kormányozása alatt lévő fegyveres Nép' száma hijjánosságának ki-potólásáról, 's a' *Civita-vecchiai* Kikötőhelynek és Várnak egész lehetőségig való meg-erössítéséről. — Tegnap estve el takarodtak innét minden Fr. Kommisszariusok. — *Florentziából* ismét visszakerkezett ide ma éjtszaka *Bartholomeo* nevű Kabinét-Kurír. — *Nápolyból* a' Királyi Fő Udvar-Mestert *Markéze del Vastót* várják ide minden szempillantásban.

Az újabb *Római* Tudósítások szerént úgy egyezett Pápa Ő Szentsége a' Nápolyi Felséggel, hogy az Egyházi Birodalombéli fegyveres erővel nyóltzvan ezer főből álló Nápolyi Katonáság egygyesíttessék, melynek fele részét, a' Sz. Pápa fogja tartani maga zsoldján.

Velentzéből írták Oct. első napján, 's közli ugyan ezen Tudósítást a' *Triesti* Olasz Újság is, hogy a' *Tuloni* Kikötőhelyből Sept. 12-dikén 13 Frantzia línei hajók tizenegy Fregátok, és négy Brigántínok szállottak ki, mely hajókkal, a' *Hieres* nevű Szigetek mellett, meg-ütközött Sept. 14-dikén *Jervis* Anglus Admirális, kinek kormányozása alatt húsz línei hajók, 8 Fregátok, és két Kutterek voltak. Nagy tüzzel viaskodott mind a' két Fél. A' Fr. hajók közzül két línei hajók, 's két Fregátok fenékbenn lövettetvénn által, el

süljedtek: az Ánglus Hajósseregből is ugyan anynyi líneaiak és Fregátok veszttek el, még pedig úgy, hogy a' rajtok vólt Személyek között meg nem lehetett többet menteni a' haláltól 25-nél. A' Frantzia Hajósseregnek meg-maradt részét el fogdosztatta *Jervis* Vezér, és *Korszika* Szigetének *S. Fiorenzói* Kikötőhelyébe szállítottta.

Anynyit a' *Livornói* Levelekből is olvasunk, hogy a' mely Ánglus hajók, az oda való Kikötőhelyt tartották vala darab ideig bé-kerítve: egyszerre csak el tűntek onnét.

Nagy-Britanniából. —

Londonból Septemb. 21-dikénn: — „Valamint a' Spanyol Udvar vizfsza hívta innen a' Követjét *Marki las Casast* minden Hozzá tartozóival együtt: úgy innét is parantsolatja ment *Mádrítba* *Lord Bute* Követünknek, hogy el hagyván Spanyol Országot térjen ide vizfsza.“

Rendkívül bőv aratás vólt az idén *Nagy-Britanniában*.

Napnyúgoti-Indiában hufzonegyezer ezer Emberből áll a' Szárazon lévő fegyveres ereje *Nagy-Britanniának*: a' tengeri pedig, 19 líneai hajókból és 36 Fregátokból.

Az a' Frantzia Tudósítás, hogy *Richery* Admirális, a' kórmányozása alatt lévő Fr. Hajóssereget, *Cadix* alól a' *Bresti* Kikötőhelybe vitte vólna, meg nem bizo-

nyosodott; hanem az Ánglus Tudósítás maradt bizonyosnak, mely szerént *Richery*, egy Spanyol Hajósseregofztály' társaságában *Ámerika* felé vette útját

Frigyes-Belgyiomból. —

Hágából Sept. 24-dikénn: — „A' mi zsoldunkonn lévő 25 ezer Frantziák-ból tsak mintegy tíz ezer takarodott el az Alsó-Rajnai vidékekre, a' több rész itt maradt, de *Jean* nevű Generálisnak kormányozása alatt. A' Batáviai Seregnek *Daendels* Generális most a' Fő-Vezérje.“

„A' *Cadixi* Spanyol Kikötőhelyben lett le-tartóztatása után az Ánglus Kereskedő-hajóknak, tsak hamar más 21 Nagy Britanniai Kalmár-hajók érkeztek még oda bé.“

„Úgy írták ide mint bizonyos dolgot, hogy *Gallitzia'* széleinn 60 ezer főből álló Orosz Katonaság gyülekezik öfzsze.“

„A' *Vándéi* belső Frantzia hadban Republikánus Fő-Vezérséget folytatott *Hoché* Generálisról hallatik, hogy Ő lenne az úgy nevezett Északi Fr. Seregnek Fő-kormányozója.“

Frantzia-Országból. —

Békesség forgott fenn Sept. 23-dikánn, a' Törvényhozó Nemzeti-Gyűlés' Iffjabbik Tanátstsábann. *Pelet* nevezetű Tag kezdett arról szólni ily hathatós ki-fejezésekkel: Kötelesek vagyunk Mi meg-mutatni

azt a' Nemzetnek, hogy szívünkön legyen az ő boldogsága. Ez a' boldogság, a' Békességben áll: én tehát azt mondanám: izenjük meg a' Direktóriumnak, hogy mi, igen kívánjuk a' Békességnek mentől elébb való meg-köttetését." Ezen feltételét *Peletnek* nem csak morgások; hanem szóval való ellenzések is anynyin követték, hogy az telyességgel meg nem állhatott.

A' Fr. Közönséges - Társaság' fundáltatását, Sept. 22-dikén délutáni 3 órakor kezdték a' Párisiak innepleni a' *Márs'* mezejénn, a' hol, erre az alkalmatosságra készültt különbkülönbféle jelentő-képek szemléltettek. A' Nap, az Órák' Istenszifzonyaitól a' Horáktól kísértetve, éppenn a' Font' (Libra) jegyébe isietett. Az inneplés' tzeremóniájához Római mód szerént való futtatások is járúltak: úgy szintén, régi világosítások, tüzi-mesterséges ábrázolások, 's végre tántz és muzsika — hogy ekképpenn (egy Párisi Újság' kifejezése szerént) el felejthesse a' Nép egy szempillantásig a' maga szerentsétlenségét.

Más Újságok is tesznek jegyzéseket, még pedig alkalmasint tsípösöket erre az Innepre. A' *Quotidienne* t. i. azt mondja felöle, hogy igen fényesen jött volna ki az kétség kívül, hanemha nagy essőszakadás lett volna, mely a' jó Párisiaknak polgári érzékenységeket egy kevésbé meg-hütötte. A' *Veridique'* ítélete: „ A' tegnapi

inneplés tsendessenn végbe mene; a' szekerek keréken való futtatás mulatságos vólt; fényes is lett vólna: ha a' szekerek, talyigákhoz nem hasonlítottak vólna valamennyire. A' Nap' haladása nem elegendő sebességű vólt. A' szekére el merült a' sárba, 's a' számos Faëtonok, a' kik igazgatták a' szekeret, ki nem emelheték azt a' posványból. Nem is haladt el a' Nap a' Fontig, hanem a' Rákban állapotott meg, és annál erányosabb vólt az Allegória. — A' *Gazette Française*, inkább Teátrumi játékhöz, mint sem Nemzeti-innepléshez hasonlónak állítja az egész tzeremóniát. Az *Apolló'* Nap-szekere; a' Hórák; és az elztendő' négy Szakaszfai igen nevetségesen vóltak elő adva, egészfen a' *Scarron'* gustusa szerént. Egy Afzony tudakozta a' Szomszédjától: Ki vólna az az *Apolló'*? Egy oly költött Istenség, felele a' meg-kérdeztetett Személy, mint a' Szabadság.

Magyar Ország.

A' *Szabolts* Vármegyei Hajdú Városok, melyeknek Lakosai rá nem mennek harmintz ezeire, nyóltz száz Huszárokat állítottak már e' folyó hadra. Most ismét állítanak két százat.

Elegyes Tudósítások.

Pétersburgból írják, hogy valahányszor meg-jelent ott az Iffjú Svéd Király a' Játéknéző-helyben: mind anynyiszor tapsolással fogadtatott, az efféle tzeremóniá-

ról pedig nem igen lehet még mondani; hogy szokássa volna az Orosz-Országoknak.

Az Iffjú Svéd Királynak *Pétersburg*-ban maskarás mulatságot is akartak adni: de el nem fogadta, mivel fogadást tett — *a' mint mondotta* — hogy soha afféle mulatságban része nem lesz, a' miljenben történt vala Néhai édes Atytyának 3-dik *Gustávnak* halálos meg-lövettetése.

A' Török Udvar bele elegyedik e' a' Frantzia hadba avagy nem?

Erre a' Kérdésre *Nem*-mel lehet felelni, ha meg-tekinti az Ember az újjabb *Konstántzinápolyi* változásokat: mert a' Külső dolgokra ügyelő Török Minister (*Reis Effendi*), a' ki nagyon rajta vólt a' had' kezdésénn, most ki esett a' maga nagy erejű fényes hivataljából, és éppen Az, a' ki az ő fel-emeltetése által meg-bukott vala: most ismét vissza-emelődött az ő helyébe. Meg-buktak az ő nevezetes két teremtményei is t. i. a' Porta első Tolmáttsa és az Oláh-Országai Fejedelem; 's Oláh Hospodárrá lett, amaz esmeretes *Ipsilándi*, a' Fia pedig Drágománná (Első Tolmáttsa).

Az Orosz Tsáfnénak a' Spanyol Udvarhoz még a' múltt éstendő' véginn intézett Jelentéséből, Had-izenés telik már a' mostani környülállások szerént, a' midőn Sp. Ország Fr. Orszaggal együvé fogva hadat kezd az Ánglusok ellen, kik az Oroszoknak Frigyesek.